

Donderdag 30 maart 1916 – ochtendeditie

Havre, 28 maart. Het Belgische legerbericht meldt, dat er van het Belgische front niets bijzonders te vermelden valt.

Van het westelijk gevechtsterrein.

Het Engelse stafbericht van het westelijk gevechtsterrein van dinsdagavond, dat ons nog niet bereikte, luidt:

Niettegenstaande het zware vuur van de vijandelijke artillerie, gisteravond en bij tussenpozen ook vandaag, heeft onze infanterie zich met goed gevolg op het terrein, gisteren door haar bij Sint-Elooi (ten zuiden van Ieper) gewonnen, gehandhaafd.

Onze artillerie heeft met zeer goed gevolg het vijandelijke vuur beantwoord. Het totaal aantal gevangenen beloopt thans 5 officieren en 105 militairen van andere rang.

De vastenbrief van kardinaal Mercier.

De Tijd is in staat gesteld de volledige tekst van de vastenbrief van kardinaal Mercier, die het geschil met gouverneur-generaal von Bissing heeft uitgelokt, openbaar te maken.

Na te hebben gezegd, dat overal bij zijn heen- en terugreis in Zwitserland en in Italië de naam "Belg" met toejuichingen is begroet, gaat kardinaal Mercier voort:

Zelfs in de veronderstelling, dat de einduitslag van de reuzenstrijd, op dit ogenblik in Europa en in Klein-Azië geleverd, nog onzeker zou zijn, - één feit staat vast voor de beschaving en de geschiedenis: de zedelijke zegepraal van België. Samen met uw koning en uw regering, hebt ge voor het vaderland toegestemd in een onmetelijk offer. Om uw erewoord gestand te blijven; om te bevestigen, dat, in uw

schatting, het recht boven alles gaat, hebt ge uw goederen, uw haardsteden, uw zonen, uw echtgenoten opgeofferd, en na achttien maanden dwang blijft ge, evenals de eerste dag, fier over hetgeen ge gedaan hebt; de heldenmoed komt u zo natuurlijk voor, dat ge er niet eenmaal aan denkt er voor uzelf roem uit te trekken; had u echter, zoals wij, onze grenzen kunnen overschrijden en het Belgisch vaderland op afstand aanschouwen, dan had u het volk gehoord, “de mensen op straat”, zoals de Engelsen dat uitdrukken. Ik wil zeggen, de arbeider, de kleine beambte, de vrouw uit de volksklasse. Had u de getuigenissen opgetekend, in woord en in schrift afgelegd door hen, die met gezag de voorname maatschappelijke krachten vertegenwoordigen, de staatkunde, de godsdienst, dan zou u beter de grootmoedigheid van uw houding beseffen, en zelfs, geloof ik, van hoogmoed hebben gerild.

De vurigste uitdrukkingen van de eerbied, de bewondering, de verering voor de zedelijke grootheid, voor de zielenadel, voor het kalme en vastberaden geduld van het Belgische volk, kwamen tot ons uit steden en dorpen van Zwitserland, Italië, Spanje, Frankrijk en Engeland, en klommen, door de geestdrift gedragen, tot hen in wie de vaderlandsliefde wordt belichaamd, - onze vorsten, de regering, de geestelijkheid, ons dapper leger.

Wat ons betreft, wij hebben steeds alle huldebetoon, welk ons te beurt viel, op u overgebracht, want een inwendige stem herhaalde ons gedurig dat gij het zijt, die, door uw taaie lijdzaamheid, dit huldebetoon verdiende en het ons had verworven.

Telkens het ons gegund was een tijdje na te denken, zegenden wij de voorzienigheid, die zoveel weg aan de openbare mening had doen afleggen.

Ge weet nog wat wij u, vijftien maanden geleden, zegden: hooggeplaatste lieden, die de gebeurtenissen uit een meer verheven standpunt hadden moeten beoordelen, gingen soms zo ver te zeggen: Maar wat hoefde toch België zich zo tot slachtoffer te maken voor de verdediging van zijn grondgebied? Ware een verzet met woorden niet voldoende geweest en had dit aan het land de verwoestingen niet gespaard, welke het tot één duim van zijn ondergang leidden? Die taal had mij verontwaardigd, zegde ik u, en meermaals, aangedreven door een gevoel van inwendig verzet, had ik mijn verontwaardiging lucht gegeven.

Welnu, die taal heb ik uit niemands mond meer vernomen.

Het zedelijk peil der onzijdige of vroeger onzijdige volkeren is bijgevolg gestegen. De geest van opoffering wordt begrepen. Hij wordt gehuldigd. Zij weten het u dank. Ge wordt bewonderd. Uw geslacht is met luister de geschiedenis ingetreden.

Is dat, mijn broeders, geen verovering, en zijt gij niet, in de maat waarin de zedelijke goederen de stoffelijke te boven gaan, de roemrijkste veroveraars?

Ik weersta er niet aan, op de huidige toestand het woord van onze heer in zijn evangelie toe te passen: "Wat zou het de mens laten het heelal te winnen, indien hij daarvoor de eeuwige belangen van zijn ziel moest prijsgeven?"

O ja, ge weent, ik weet het; de rouw strekt zich uit, harten van moeders, van echtgenoten, van verloofden zijn verbrijzeld; mensenlevens vallen op de oevers van de IJzer; de gevangenschap van de natie op haar eigen grondgebied blijft jammerlijk voortduren; ons geldwezen staat onder de druk der schulden; onze nijverheid en onze handel liggen stil: dat alles weet ik, en ge kent mij genoeg, denk

ik, om overtuigd te blijven, dat ik er om lijd, omdat het u doet lijden. Maar, wat zijn eigenlijk die smarten van één dag, ten overstaan van de eeuwigheid, waar wij allen, vroeg of laat, ons ware leven moeten leven? Wat geeft, alles ingezien, een voorspoedige uitslag op aarde, welke zou bekomen worden ten koste van het eeuwig geluk? Wat is, daarentegen, een kortstondige droefheid, een voorbijgaande hartsverbrijzeling, een menselijker wijze gesproken vroege dood, met het vooruitzicht, dat hiernamaals het geluk zonder einde is, zonder schaduw, voor de christelijke huisgezinnen, die, omdat zij op deze wereld gezamenlijk christelijk geleefd en zich als ware christenen tot het sacrifice aangemoedigd hebben, zich weldra en voor eeuwig zullen terugvinden, verenigd in de schoot van God in de hemel?

Eens, dat ik op weg was naar de basiliek van de heilige Paulus buiten de muren, om voor uw intentie de bedevaart te doen, welke ik u voor mijn heenreizen had beloofd, bezocht ik de basiliek van de heilige Sebastianus en vond ze versperd met steenhopen, herkomstig van de opgravingen, welke men daar aan het verrichten was. De oudheidkundigen, die de werken leidden, hadden verschillende opschriften opgedolven. Een van die opschriften trof mij in het bijzonder, en ik droeg er, voor u, de herinnering aan mede. Zij luidde: "Et nos in Deo omnes. En wij, wij bevinden ons allen in God!"

Dit weze ook de leuze van onze hoop; moge zij onze moed onwankelbaar houden: "Et nos in Deo omnes. Allen samen in God!"

Een dag zal aanbreken, dat wij niet langer meer wenen, niet langer meer gescheiden zijn, dat het huisgezin opnieuw zal worden verenigd om nooit meer uiteen te gaan. Laten wij nog meer aan de hemel dan aan de aarde denken. Laten wij reeds naar de geest daar leven, volgens het woord van de heilige Paulus tot de christenen van

Philippi: “Nostra autem conversatio in cosio est”. De christen is een reiziger en zijn haardstede is de hemel.

Gij zult niet ontkennen dat ik u nooit mijn angst verborg. Ik heb u de vaderlandsliefde aangepredikt, omdat zij een vertakking is van de hoofddeugd van het christendom, - de liefde. Doch, van in den beginne heb ik u laten vermoeden, dat, naar mijn bescheiden voorgevoel, onze beproeving langdurig zou zijn, en dat het voordeel zou behoren aan de natiën, die er het taaiste geduld aan besteden.

De overtuiging – natuurlijk en bovennatuurlijk gesproken – van onze eindzegepraal is, dieper dan ooit, in onze ziel geworteld. Had zij, overigens, kunnen worden aangetast, de stellige verzekeringen van niet weinige belangloze en aandachtige toeschouwers van de algemene toestand, namelijk uit Noord- en Zuid-Amerika, die mij hun mening deden aankleven, zouden die overtuiging in mij terug hebben bevestigd.

Wij zullen de bovenhand hebben: twijfel er niet aan: maar wij zijn nog niet aan het einde van ons lijden.

Frankrijk, Engeland, Rusland hebben er zich toe verbonden geen vrede te sluiten, zolang België zijn volkomen onafhankelijkheid niet heeft heroverd en ruimschoots wordt schadeloos gesteld. Italië trad op zijn beurt de overeenkomst van Londen bij.

De toekomst is niet twijfelachtig voor ons.

Maar wij moeten haar voorbereiden.

Dit zullen wij, door in ons de deugd van verdueligheid en de geest van offervaardigheid te onderhouden. “Handel manhaftig, en houd uw hart sterk” zegt de psalmist, “door uw hoop te stellen in God’

“Viriliter agite et confortetur cor vestrum omnes qui speratis in Domino”.

Bewaar een volstrekt geloof in de voorzienigheid: zij waakt over hen, die eerbied koesteren voor het rijk Gods en voor de gerechtigheid. Wat er ook komt, twijfel nooit aan haar. Op geen tijdstip van mijn leven heb ik zo goed als op mijn jongste reis waargenomen, hoe haar handeling de geringste omstandigheden doordringt, de voorvallen in schijn zonder de minste betekenis, de gebeurtenissen, welke aan onze menselijke berekeningen meest vreemd zijn. “Bemin de goede God”, zegde de heilige Paulus, “en wees verzekerd, dat al wat zal gebeuren tot uw voordeel zal keren.”

Zijn wij allen niet steeds, meer dan de lelie op het veld en het vogeltje op de tak, in de hand van de allerhoogste?

Maak uw plannen, richt uw batterijen, regel uw bewegingen; het blijft steeds waar, dat de mens wikt en God beschikt.

“Niet een groot leger is het,” zegt de psalmist, “dat de koning behoedt; het paard is onmachtig het behoud te verzekeren: zijn kracht is geen waarborg voor onze ontzetting ... Wij hopen in de Eeuwige; Hij is onze hulp en ons schild.”

Beeld u een oorlogvoerende natie in, verzekerd van haar legerkorpsen, van haar schietvoorraad, van haar bevelvoerders, op weg naar de zegepraal: God laat in de gelederen de kiemen van een besmettelijke ziekte zich voortzetten, en op hetzelfde moment worden de gunstige vooruitzichten teleurgesteld.

Donderdag 30 maart 1916 – avondeditie

Belgische geïnterneerden.

In de klompenfabriek van H. Gonnissen te Maasniel zullen vanaf 1 april aanstaande 12 Belgische geïnterneerden werkzaam gesteld worden.

Hedenmorgen zijn 37 personeelsleden der Belgische spoorwegen uit het vluchtoord Uden naar Rotterdam vertrokken om over Engeland naar Frankrijk te reizen, waar zij tewerk zullen gesteld worden.

De commandant van het veldleger, het militair gezag uitoefenend in Noord-Brabant, Limburg en Gelderland ten zuiden van de Nederrijn, buiten het gebied der stellingen en afzonderlijke forten, alsmede in een gedeelte der gemeente Rilland-Bath, heeft de toegang tot en het verblijf binnen het in staat van beleg verklaarde deel van genoemd grondgebied ontzegd aan Frans Langers, schipper; Joseph van Gorp, schippersknecht, wonende beiden aan boord van het sleepschip De Toekomst, varende op België; Karel Warner van Zuiden, kapitein, wonende op zijn sleepboot Johanna; Jozef Kin en Henri Goossens, beiden wonende te Weelde, en Joseph Engelen, schipper, varende op het sleepschip Maria Joseph, en wonende te Bocholt (België).

Parijs, 29 maart. Het officiële Belgische bericht luidt: Op ons front is de werkzaamheid van de wederzijdse artillerie betrekkelijk gering geweest.